

KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	12.6-3LEK-B4.8-HM	
Nazwa przedmiotu w języku	polskim	Historia medycyny
	angielskim	History of medicine

1. USYTUOWANIE PRZEDMIOTU W SYSTEMIE STUDIÓW

1.1. Kierunek studiów	lekarski
1.2. Forma studiów	stacjonarne
1.3. Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie
1.4. Profil studiów	Praktyczny
1.5. Specjalność	brak
1.6. Jednostka prowadząca przedmiot	Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu
1.7. Osoba przygotowująca kartę przedmiotu	dr hab. n. med. Andrzej Wincewicz, prof. nadzw. UJK
1.8. Osoba odpowiedzialna za przedmiot	dr hab. n. med. Beata Wojciechowska, prof. nadzw. UJK
1.9. Osoba prowadząca przedmiot	dr hab. n. med. Beata Wojciechowska, prof. nadzw. UJK
1.10. Kontakt	wnoz_inm@ujk.edu.pl

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

2.1. Przynależność do modułu	Nauki behawioralne i społeczne z elementami profesjonalizmu
2.2. Status przedmiotu	obowiązkowy
2.3. Język wykładowy	polski
2.4. Semestry, na których realizowany jest przedmiot	2
2.5. Wymagania wstępne	Podstawowa wiedza z zakresu historii Polski z elementami historii powszechnej

3. FORMY, SPOSOBY I METODY PROWADZENIA ZAJĘĆ

3.1. Formy zajęć	wykład (30 godzin)	
3.2. Sposób realizacji zajęć	Zajęcia tradycyjne w pomieszczeniach dydaktycznych UJK	
3.3. Sposób zaliczenia zajęć	zaliczenie z oceną	
3.4. Metody dydaktyczne	wykład konwersatoryjny	
3.5. Wykaz literatury	podstawowa	1. W. Szumowski, Historia medycyny filozoficznie ujęta. Wydawnictwo Marek Derewiecki 2008 2. B. Seyda, Dzieje medycyny w zarysie, PZWL Warszawa 1977 3. Brzeziński T. Historia medycyny. Wydawnictwo Lekarskie PZWL 2004
	uzupełniająca	1. J. Aleksandrowicz: Studia medyczne a etos zawodu lekarza. Akademia Medyczna im. M. Kopernika, 1985 2. W. Biegański: Myśli i aforyzmy o sztuce lekarskiej (liczne wydania) 3. J. Bogusz: Chirurgia a etyka, Kraków 1987 4. L. Hirszfild: Historia jednego życia. Wydawnictwo Literackie 2011 5. W. Rzepecki: Skalpel ma dwa ostrza. Wydawnictwo Ossolineum – Wrocław 1973 7. M. Skulimowski: Mikołaj Kopernik wybitny przedstawiciel medycyny XVI w. w Polsce, Akademia Medyczna im. M. Kopernika, Kraków 1973 8. S Sterkowicz: Tadeusz Reichstein, życie i działalność. Włocławskie Tow. Naukowe, 1989 9. Wincewicz A: Niech żyje Schweitzer, (Albert Schweitzer - Medycyna i Pokój. pod red. K. Imielińskiego), Warszawa 2003.

4. CELE, TREŚCI I EFEKTY KSZTAŁCENIA

4.1. Cele przedmiotu

- C1. Prezentacja historii nauk medycznych w aspekcie społeczno-kulturowym
- C2. Identyfikacja uwarunkowań promujących lub hamujących rozwój medycyny
- C3. Zwrócenie uwagi na postawy etyczne wybitnych przedstawicieli medycyny
- C4 Ukazanie roli tradycji w przekazywaniu wiedzy i umiejętności lekarskich między innymi w aspekcie międzypokoleniowych relacji mistrz-uczeń
- C5 Przedstawienie roli ośrodków uniwersyteckich o wielokulturowym i międzynarodowym charakterze w rozwoju medycyny

4.2. Treści programowe

Wykłady:

1. Medycyna ludów pierwotnych. Magia i leczenie. Medycyna Starożytnego Wschodu. Medycyna Mezopotamii. Charakterystyka społeczeństwa babilońskiego. Pojęcie choroby w Mezopotamii. Rokowanie i terapia. Starożytny Egipt. Balsamowanie zwłok. Patogeneza chorób w ujęciu staroegipskim. Farmakoterapia. Nauki medyczne w Egipcie. Starożytne Indie: rys cywilizacji starożytnej. Wizja człowieka. Medycyna w okresie II bramińskim. Sławni lekarze: Charaka i Susruta. Specyfika medycyny starożytnych Indii. Fakirzy.
2. Antyczna medycyna grecka. Narodziny medycyny wg Greków. Starogrecki pogląd o chorobie. Świątynie Asklepiosa miejscem uzdrowień. Mistrzowie jońscy i medycyna. Hipokrates. Hipokratejskie podejście do medycyny. Hipokratejska teoria humoralna. Hipokrates i jego definicje. Diagnoza i terapia Hipokratesa. Motto Hipokratesa. Zawody medyczne starożytnej Grecji.
3. Medycyna hellenistyczna. Aleksandria stolicą cywilizacji śródziemnomorskiej. Nauka medyczna w Aleksandrii. Lekarze- racjoniści: Herofilos, Erasistratos. Empiryści: Serapion, Glaukias. Królowie – „toksykologowie”. Chiny i ich medycyna. Poglądy na życie i zdrowie. Kwinty w porządku świata. Kanon medycyny (Nei Czing). Terapia w starożytnych Chinach. Sygnatury. Akupunktura. Medycyna starożytnego Izraela. Pięcioksiąg Mojżesza a higiena. Obrzezanie.
4. Medycyna rzymska. Podejście starożytnych Rzymian do zdrowia. Asklepiades z Bitynii. Uczniowie Asklepiadesa. Metodyk Soranos z Efezu. Encyklopedyści rzymscy: Celsus, Pliniusz młodszy, Dioskurides. Galen. Osiągnięcia medycyny galenowskiej. Zasada terapii galenowskiej. Poglądy Galena na kształcenie lekarzy.
5. Medycyna arabska wieków średnich. Mahomet i nowa religia. Cywilizacja muzułmańska. Lekarze krajów arabskich: Al-Kindi, Razes, Awicenna, Awerroes, Majmonides. Modlitwa Majmonidesa. Ibn Nafis i jego pogląd na krążenie krwi. Specyfika medycyny arabskiej.
6. Medycyna chrześcijańska średniowiecza. Upadek Rzymu. Europa chrześcijańska. Benedyktyni i medycyna. Medycyna Średniowiecza. Medyczne prawodawstwo Karola Wielkiego. Średniowieczni lekarze z Bizancjum: Oribasius, Paweł z Eginy, Aleksander z Tralles. Szkoła medyczna w Salerno. Konstantyn Afrykańczyk. Uniwersytety. Sławni medycy średniowiecza: Hildegarda z Bingen, Albert Wielki, Witello, Arnold de Villanova.
7. O patologii więzi międzyludzkich średniowiecza i u progu czasów nowożytnych. Psychozy średniowiecza. Mentalność średniowieczna. Choroby psychosomatyczne. Konwersja. Stygmaty - próba medycznego wyjaśnienia. Przemoc feudalna. O czarownicach. Dziecięce wyprawy krzyżowe.
8. Medycyna Odrodzenia. Pionierzy empirii: Roger Bacon, Franciszek Petrarka. Paracelsus. Opus Paramirum. Arkana Paracelsusa. Kiła w Europie. Wesaliusz i jego krytyka medycyny galenowskiej. Anatomowie renesansowi i nazewnictwo anatomiczne. Franciszek Rabelais. Przełom kopernikański. Rozkwit chirurgii. Polscy lekarze renesansowi: Maciej Miechowita i Józef Struś.
9. Medycyna nowożytna. Era nowożytna - Kartezjusz. Santorio Santoro. William Harvey i opis krwioobiegu. Wynalezienie mikroskopu (Zachariasz i Hans Janssenowie oraz Antonie van Leeuwenhoek). Marcello Malpighi. Jan Baptista van Helmont. Jan Locke - pionier myśli oświecenia. Tomasz Sydenham. Innowacje medyczne początków ery nowożytnej. Medycyna Oświecenia. La Mettrie. Herman Boerhaave. Uczniowie Boerhaave'ego. Lazaro Spallanzani. Antoni Lavoisier - ojciec chemii nowożytnej. Wiedeńska szkoła kliniczna XVIII wieku. Jan Baptysta Morgagni. Edward Jenner i szczepienie przeciwko ospie. Karol Linneusz.
10. Medycyna XIX wieku. Lekarze u progu XIX wieku: John Brown, Samuel David Hahnemann, Franciszek Broussais, Alojzy Ludwik Galvani. Lekarze dziewiętnastowieczni: Franciszek Antoni Mesmer i magnetyzm zwierzęcy. Ksawery Bichat. Jan Mikołaj Corvisart. René Laënnec. Robert Mayer. Piotr Louis. Wiedeńska Szkoła Medyczna XIX wieku: Karol Rokitansky, Józef Skoda, Józef Dietl. Francois Magendi i krążenie płynu mózgowo-rdzeniowego. Jan Müller. Franciszek Gall i frenologia. Rudolf Virchow. Sociale medizin. Patologia komórkowa. Claude Bernard mistrz eksperymentu fizjologicznego. Hermann Helmholtz i wynalezienie oftalmoskopu. Friedrich Henle. Karol Wunderlich - badania kliniczne leków. Wincenty Priessnitz - odrodzenie wodolecznictwa. Armand Trousseau.

11. Chirurgia i mikrobiologia na przełomie XIX i XX wieku. Ignacy Filip Semmelweis – etiologia gorączki połogowej. Ludwik Pasteur i mikrobiologia. Szczepienia ochronne. Uczniowie Pasteura. Niemieccy bakteriologowie: Otto Obermeier i Robert Koch. Uczniowie Kocha. Zdobywcze anestezjologii. Początki nowoczesnej chirurgii: Józef Lister, Fryderyk Esmarch, Koeberle i Pean. Tytani dziewiętnastowiecznej chirurgii: August Nelaton, Teodor Kocher, Teodor Billroth. Polscy chirurdzy końca XIX wieku: Jan Mikulicz-Radecki. Ludwik Rydygier.
12. Rozwój medycznych nauk podstawowych na przełomie XIX i XX wieku.
13. Medycyna II Wojny Światowej i czasów powojennych.
14. Dzieje farmakoterapii. Pojęcie leku w czasach prehistorycznych i najstarszych cywilizacjach starożytnych. Ziołolecznictwo. Rodzaje leków. Hipokrates i leki. Apteka galenowska. Leki arabskie. Aptekarstwo, recepta i lekospisy. Paracelsus i koncepcje terapii jatrochemików. Teoria flogistonu- Ernst Stahl. Załączki biochemii: Van Helmont, Wohler. Alkaloidy i fitochemia. Pierwsze leki syntetyczne. Początki chemioterapii - Paul Erlich. Terapia sulfonamidowa. Era antybiotyku.
15. Historia kardiologii polskiej.
16. Historia neurologii polskiej.
17. Historia wyższego szkolnictwa medycznego.
18. Lekarze społecznicy w Polsce i na świecie. Związek medycyny z literaturą – medycy literaci.
19. Kobiety i medycyna.
20. Varia. Muzea historii medycyny w Polsce.

4.3. Przedmiotowe efekty kształcenia (średnia liczba efektów (5))

Efekty kształcenia dla przedmiotu				
kod	Student, który zaliczył przedmiot	Stopień nasycenia efektu przedmiotowego ¹ [+] [++] [+++]	Odniesienie do efektów kształcenia	
			dla kierunku	dla obszaru/ standardu
w zakresie WIEDZY:				
W01	zna historię początków medycyny, medycynę ludów pierwotnych oraz najdawniejszych cywilizacji, a także charakterystyczne cechy medycyny średniowiecznej;	+++	D.W17.	
W02	zna cechy medycyny nowożytnej i jej najważniejsze odkrycia;	+++	D.W18.	
W03	zna proces kształtowania się nowych dyscyplin medycznych oraz osiągnięcia czołowych przedstawicieli medycyny polskiej i światowej;	+++	D.W19.	
w zakresie UMIĘTNOŚCI:				
U01	krytycznie analizuje piśmiennictwo medyczne, w tym w języku angielskim, oraz wyciąga wnioski w oparciu o dostępną literaturę;	++	D. U17	

4.4. Kryteria oceny osiągniętych efektów kształcenia

na ocenę 3	na ocenę 3,5	na ocenę 4	na ocenę 4,5	na ocenę 5
wykład				
Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi chaotyczne, konieczne pytania naprowadzające.	Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi usystematyzowane, wymaga pomocy nauczyciela.	Opanowanie treści programowych na poziomie podstawowym, odpowiedzi usystematyzowane, samodzielne.	Zakres prezentowanej wiedzy wykracza poza poziom podstawowy w oparciu o podane piśmiennictwo uzupełniające.	Zakres prezentowanej wiedzy wykracza poza poziom podstawowy w oparciu o samodzielnie zdobyte naukowe źródła informacji.

Kryteria oceny ustnej odpowiedzi

1. Udzielenie wyczerpującej temat /zadanie/ odpowiedzi
2. Umiejętność integracji wiedzy z dziedzin / przedmiotów/pokrewnych
3. Samodzielność lub/i kreatywność w prezentacji problematyki, propozycje rozwiązań
4. Prezentacja aktualnej wiedzy związanej z przedmiotem /dziedziną/
5. Rozpoznanie problemów wynikających z zadania

4.5. Metody oceny

Egzamin ustny (zaliczenie z oceną)	Egzamin pisemny	Projekt	Kolokwium	Zadania domowe	Referat Sprawozdania	Dyskusje	Inne
X							

5. BILANS PUNKTÓW ECTS – NAKŁAD PRACY STUDENTA

Kategoria	Obciążenie studenta	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Udział w zajęciach dydaktycznych określonych w planie studiów (godz. kontaktowe)	30	
- Udział w wykładach	30	
- Udział w ćwiczeniach, konwersatoriach, laboratoriach itp.		
Udział w konsultacjach/ PRAKTYKACH		
Przygotowanie do egzaminu/udział w egzaminie, kolokwium zaliczeniowym itp.		
Inne		
Samodzielna praca studenta (godziny niekontaktowe)		
Przygotowanie do wykładu		
Przygotowanie do ćwiczeń, konwersatorium, laboratorium itp.		
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium		
Zebranie materiałów do projektu, kwerenda internetowa		
Opracowanie prezentacji multimedialnej		
Przygotowanie hasła do wikipedii		
Inne		
Łączna liczba godzin	30	
PUNKTY ECTS za przedmiot	1	